

Türk Dermatoloji Derneği Hasta Bilgilendirme Broşürü

Akne Tedavisinde Sistemik İzotretinoin Kullanım Kılavuzu

Sevgili Akne Hastamız,

Bu broşür sistemik izotretinoin tedavisi hakkında sizi bilgilendirmek, tedavi sürecinde karşılaşılabileceğiniz olası durumlar konusunda sizlere bilgi vermek amacıyla oluşturulmuştur. Kitapçığın içeriği Türk Dermatoloji Derneği Akne ve Rozase Çalışma Grubu tarafından hazırlanmıştır.

Sistemik izotretinoin, A vitamini türevleri arasında yer alan güçlü bir ilaçtır. Genellikle ağızdan antibiyotik tedavisine yanıt alınamayan veya tekrarlayan şiddetli akne olgularında dermatologlar tarafından tercih edilir. Ciltteki yağ bezi aktivitesini azaltarak, gözenek tıkanıklığını ve iltihabi oluşumları kontrol altına alır; böylece uzun süreli kalıcı iyileşme sağlayabilir.

Aşağıda, dermatoloji literatürüne dayalı olarak, izotretinoin tedavisi hakkında bilinmesi gereken durumlar açıklanmıştır:

1. İzotretinoinin etkisini nasıl gösterir?

Yağ bezlerini küçültür, yağ üretimini azaltır, siyah ve beyaz nokta olarak adlandırılan komedon oluşumunu engeller, akneye neden olan Cutibacterium acnes bakterisinin çoğalmasını azaltır ve enflamasyon gelişimini durdurur.

2. İzotretinoinin tedavisi ne kadar sürer?

Tedavi süresi genellikle 6 aydır. Tedavi süresi ve ilacın dozu hastalığınızın şiddetine, kilonuza ve kaçınıcı kez kullandığınıza bağlı olarak değişebilmektedir. Bu süreçte sabırlı olmanız ve tedaviye devam etmeniz önemlidir. Bazı hastalarda süre 1 yıla kadar uzayabilmektedir.

3. İzotretinoinin tedavi dozu nedir?

İzotretinoin tedavi dozunu kiloya göre 0,5-1mg/kg/gün veya 0,3-0,5 mg/kg/gün şeklinde verebiliyoruz. Hastalarımızda genellikle kilogram başına 120-150 mg/kg toplam doza ulaşabilmekteyiz. Ancak hafif şiddetli hastalarda bunu tamamlamayabiliriz. Hastalığınızın şiddetine ve sizin durumunuza göre gereken planlamayı yapacağız.

4. İzotretinoinin tedavisi sonrası akne tekrarlayabilir mi?

Hastaların büyük kısmında kesin çözüm sağlamakta, bir kür tamamlandıktan sonra yağ bezlerinin yarısı yok olmaktadır. Fakat akne şikayetleri hastaların 2/3'ünde kalıcı olarak kaybolurken, kalan yağ bezleri yıllar içinde akneye neden olarak hastaların 1/3'ünde tekrar edebilmektedir. Tekrarlasa da eskisi kadar şiddetli olmamakta ve izotretinoin gerekirse yeniden birkaç kez kullanılabilir.

Türk Dermatoloji Derneği Hasta Bilgilendirme Broşürü

5. İzotretinonin tedavisinden sonra, kimlerde akne tekrar edebilir?

Hormonal bozukluklarda, yetersiz doz kullanıldığında, aile hikayesi olanlarda, yapısal olarak yağ bezleri çok sayıda olanlarda, sivilce problemi çok erken yaşta başlayanlarda, uygun olmayan kozmetik içeriklerin kullanımında, aşırı makyaj yapanlarda, uygunsuz beslenme ve takviye kullanımında akne tekrarlayabilir ve yeniden tedavi gerekebilir.

6. İzotretinonin tedavisinin yan etkileri var mıdır?

Çok etkili bir tedavi olmasına rağmen çeşitli yan etkileri bulunmaktadır, ancak bu yan etkilerin çoğunluğu doza bağlıdır, yüksek dozlarda daha fazla görülmekte ve ilaç kesildiğinde genellikle kaybolmaktadır.

7. İzotretinonin tedavisinin en sık karşılaşılan yan etkisi nedir?

En sık deride ve mukozalarda kuruluk yapmaktadır. Cilt kuruluğu, göz kuruluğu, dudak çatlakları gibi yan etkiler görülebilmektedir. Bunu önlemek için vücut, dudak ve burun için nemlendirici kullanılmalıdır. Göz kuruluğu olursa suni gözyaşı damlası kullanılabilir.

8. İzotretinonin tedavisi kısırılık yapar mı?

Kadın hastalar için kısırılık yapmaz, ama bu ilacı kullanırken gebe kalınmaması gerekir. Gebe kalınması durumunda bebek doğumsal anomali olarak (özürlü) doğabilir. Bu nedenle, doğurganlık dönemindeki genç kadınlarda ilaç kullanmadan önce, tedavi sırasında ve tedaviden sonraki 1 ay gebelik testi yaptırılmalıdır. Tedavi esnasında en az iki doğum kontrol yöntemi ile korunmalıdır. İlaç vücutta depolanmaz, bırakıldıktan sonra 1 haftada vücuttan atılmaktadır, 1 ay sonra gebe kalınabilir.

Erkek hastalar için bir zararı gösterilememekle birlikte tedavi boyunca korunma önerilebilmektedir.

9. İzotretinonin tedavisi depresyon yapar mı?

Depresyona yatkınlığı olan hastalarda nadiren depresyon belirginleşebilir. Diğer yandan çoğunlukla sivilceleri düzelen hastaların psikolojilerinin düzeldiği ve özgüvenlerinin arttığı görülmektedir. Nadiren ortaya çıkan depresyon yan etkisi ilacın bırakılmasıyla düzelebilen bir durum olduğundan korkulmamalıdır. Gerekli hastalarda psikiyatrik ilaçlarla birlikte rahatlıkla kullanılabilir. Eğer psikiyatrik bir hastalığınız varsa veya depresyona meyilli iseniz ya da tedavi esnasında duygu durum değişiklikleriniz olursa mutlaka doktorunuza bildiriniz.

10. İzotretinonin tedavisi öncesinde ve sırasında hangi laboratuvar testleri yapılmalıdır?

Tedavi sırasında karaciğer ve kan yağları etkilenebilmektedir. Bu nedenle, tedavi öncesi ve tedavi sırasında karaciğer testleri ve kan yağlarına rutin olarak bakılmaktadır (tedavi öncesi ve ilaca başladıktan 2 ve 5 ay sonrasında). Oluşabilecek bozukluklar ilaç dozu düşürüldüğünde veya bırakıldığında düzelen durumlar olduğundan endişe edilmemelidir. Yine üreme dönemindeki kadın hastalarda gebelik testi her ay istenmelidir.

Türk Dermatoloji Derneği Hasta Bilgilendirme Broşürü

11. İzotretinoin tedavisi kullanırken hangi ilaçları kullanmamalısınız?

Yüksek doz A vitamini, tetrasiklin ve doksisisiklin gibi antibiyotikler kesinlikle kullanılmamalıdır. Hekiminiz önerirse çinko veya balık yağı kullanabilirsiniz. Diğer ilaçlar ve vitaminlerle ilgili sorun genel olarak bulunmamaktadır. Kullanmanız gereken ilaç ve takviyeleri dermatoloğunuza bildiriniz.

12. İzotretinoin kullanırken ekzema gelişirse ilacı bırakmalı mıyım?

Ekzema gelişirse kortizonlu pomadlar/kremler ve nemlendiriciler kullanılabilir. İlacı bırakmanıza gerek yoktur. Uzman hekiminiz bu konuda size yardımcı olacaktır.

13. İzotretinoin kullanırken güneş koruyucu kullanmalı mıyım?

Güneş hassasiyeti olacağından kızarıklık gelişimini engellemek için güneş koruyucu kullanmalı ve dışarıda vakit geçirecekseniz gün içinde tekrarlamalısınız.

14. Tedavi sırasında spor yapılabilir mi?

İlaç yan etki olarak kas ve eklem ağrısı yapabilmektedir. Şiddetli ağrı gelişmesi durumunda hekiminiz ile görüşmelisiniz. Haftada 3 gün ve kasları çok yormayan egzersizleri yapabilirsiniz. Ağır spor yapıyorsanız mutlaka bol su içmeniz, kreatin kinaz enziminin aylık takibini yaptırmanız ve şiddetli ağrı durumunda hekiminizi haberdar etmenizi öneririz.

15. İzotretinoin tedavisi sırasında kas ve eklem ağrısı olursa ne yapılır?

Kas ağrısı gelişirse ilaç dozu azaltılır ve ağrı kesici verilebilir. Şiddetli ağrı gelişmesi durumunda hekiminiz ile görüşmelisiniz.

16. İzotretinoin tedavisi bağışıklık sistemimi etkiler mi?

Bağışıklık sisteminiz bu ilaçtan etkilenmez.

17. İzotretinoin kullanırken alkol tüketilebilir mi?

İzotretinoin kullanırken mümkün oldukça alkol tüketilmemesi önerilir. Ancak sosyal içicilerde ara ara kullanımlarda çok problem yaşanmamaktadır. Sık alkol kullananlarda ilaçla beraber alkol etkileşime girerek karaciğeri yorabilir.

18. Tedaviye istemediğim nedenlerden dolayı birkaç hafta ara veririm ne olur?

Tedavi süreniz uzamış olur. Tedaviye kaldığınız yerden devam edebilirsiniz. Mümkün oldukça 1 haftadan uzun ara vermemenizi öneririz.

19. İzotretinoin tedavisi sırasında lazer epilasyon yaptırılabilir mi?

Tedavi esnasında lazer epilasyon yaptırabilirsiniz.

20. İzotretinoin tedavisi sırasında ağda yaptırılabilir mi?

İlaç kullanımı ile cilt kuruyup, hassaslaştığı için ağda gibi işlemler cildi tahriş edebilir, iz bırakabilir. Kesinlikle ağda yapılmamalıdır.

21. İzotretinoin tedavisi ile doğum kontrol hapları birlikte kullanılabilir mi?

Evet, hormonal tedaviler ve doğum kontrol ilaçlarıyla birlikte kullanılabilir.

22. İzotretinoin tedavisi ile ciltte kusma olacak mı?

Şiddetli akne hastalarında tedaviye başlarken ciltte kusma olabilmektedir. Bunun olmaması için doktorunuz düşük dozlarda başlayacak gereken hastalarda ek medikal tedavi ve cilt bakım uygulaması yaptırarak bu kusmanın önüne geçmeye çalışacaktır.

23. İzotretinoin tedavisi sırasında cilt temizliği nasıl yapılmalı?

Doktorunuzun uygun gördüğü kurutucu olmayan temizleyicileri kullanabilirsiniz.

Aşırı ovalama, keseleme, fırçalama ve tahriş edici yöntemler kullanılmamalıdır. Sivilce ve siyah noktaları ev ortamında sıkamak mikrobun yayılmasına, kahverengi lekelere veya çukur izlere neden olabileceğinden önerilmemektedir.

24. İzotretinoin tedavisi sırasında makyaj yapılabilir mi?

Evet makyaj yapılabilir, BB krem kullanabilirsiniz. Ama cilt temizliğini iyi yapmalısınız. Yoğun, aşırı yağlı fondötenler akneyi artırabilir. Bu nedenle eczanelerde satışa sunulan mineral bazlı pudra ve fondötenler kullanılabilir.

Türk Dermatoloji Derneği Hasta Bilgilendirme Broşürü

25. İzotretinoin sırasında kan bağışı yapılabilir mi?

İzotretinoin tedavisi sırasında ve tedavi kesilmesinden 1 ay sonrasına kadar başkalarına kan verilmemelidir.